

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce **V. F.**, zastoupeného JUDr. Janem Bujnochem, advokátem se sídlem ul. 28. října 150, Ostrava, proti žalované **Policii České republiky - Správě Severomoravského kraje**, se sídlem ul. 30. dubna 24, Ostrava-Moravská Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí ředitele žalované ze dne 22. 4. 2003, č. j. 911, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2004, č. j. 22 Ca 222/2003-30,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti v záhlaví uvedenému rozhodnutí ředitele žalované.

Tímto rozhodnutím ředitel žalované zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí ředitele Policie České republiky, Okresního ředitelství Frýdek-Místek ze dne 18. 3. 2003, č. 612, o propuštění stěžovatele ze služebního poměru v souladu s § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR, ve spojení s § 108 odst. 3 citovaného zákona. Stěžovatel dle odůvodnění uvedeného rozhodnutí porušil

zvláště závažným způsobem služební přísahu policisty zakotvenou v § 6 odst. 2 zák. č. 186/1992 Sb., neboť dne 26. 2. 2003 v cca 14 hodin v obchodním domě H. ve F.-M. odcizil otvírák na konzervy v hodnotě 499 Kč, čímž jednal v přímém rozporu se slibem být čestným, statečným a ukázněným příslušníkem Policie ČR.

Krajský soud napadené rozhodnutí přezkoumal na základě podané žaloby v řízení dle části třetí, hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Odkázal na skutkový děj vyplývající ze správního spisu, jehož správné zjištění nebylo stěžovatelem zpochybněno. Krajský soud citoval znění služební přísahy uvedené v § 6 odst. 2 zák. č. 186/1992 Sb., a ztotožnil se se závěrem ředitele žalované, že krádeží v obchodním domě stěžovatel tuto služební přísahu porušil zvláště závažným způsobem. Dle krajského soudu je policista příslušníkem Policie ČR po celou dobu od přijetí do služebního poměru až do jeho ukončení, proto je i v době, kdy právě nevykonává službu, povinen zachovávat principy vyplývající ze znění služební přísahy. Ustanovení § 7 odst. 2 zák. č. 283/1991 Sb., ukládá policistovi i v době mimo službu provést služební zákrok, popř. provést jiná opatření k provedení služebního zákroku. K tvrzení stěžovatele, že služební přísaha se týká pouze povinností ve službě a nezahrnuje závazek příslušníka Policie ČR podle ní jednat i mimo rámec služebních povinností, krajský soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2003, sp. zn. A 8/2003, kde je vyjádřen opačný názor. Stěžovatel porušil služební přísahu policisty úmyslně zvláště závažným způsobem, proto byl dán zákonný důvod k rozhodnutí o jeho propuštění ze služebního poměru podle § 106 odst. 1 písm. d) a § 108 odst. 3 zák. č. 186/1992 Sb., čemuž nebránilo ani uznání vinným ze spáchání přestupku proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a uložení kázeňského trestu snížení funkčního platu na dobu 3 měsíců. Vzhledem k uvedeným důvodům soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítl nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Krajský soud při rozhodování nepřihlédl k okolnosti, že stěžovatel byl za stejné jednání, pro které byl propuštěn ze služebního poměru, uznán vinným ze spáchání přestupku proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. a byl mu uložen kázeňský trest. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že v dané věci se jedná o dvě různá řízení, ve věcech kázeňských a ve věcech služebního poměru, rozhodnutí se navzájem nevylučují, opačný názor zaujal krajský soud v rozhodnutí ze dne 18. 7. 2002, sp. zn. 22 Ca 350/2001.

Stěžovatel srovnává důvod pro propuštění ze služebního poměru uvedený v § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb., tj. porušení služební přísahy zvláště závažným způsobem, s dalšími důvody pro propuštění, například odsouzení za spáchání trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, považuje je za nesrovnatelné. Porušení služební přísahy není blíže vymezeno, mohlo by být použito kdykoliv na jakýkoli případ porušení práv a povinností. Pokud zákonodárce neuvedl jako důvod pro propuštění ze služebního poměru spáchání kázeňského přestupku, nelze takový důvod výkladem dovodit. Jako důvody propuštění ze služebního poměru lze akceptovat pouze ty, které jsou vyjádřeny v zákoně přesně a jednoznačně, což se v jeho případě nestalo. Stěžovatel zastává názor, že přísaha zavazuje příslušníka Policie ČR pouze k řádnému výkonu jeho konkrétních služebních povinností. Ze služební přísahy nelze dovodit, že příslušník Policie ČR je povinen se tak chovat a jednat i mimo rámec výkonu povinností spojených se služebním poměrem. Tuto povinnost mají např. soudci či státní zástupci, kterým ji zákon vzhledem ke zcela zvláštnímu významu jejich činnosti přímo ukládá, takovou úpravu však zákon o služebním poměru příslušníků Policie ČR neobsahuje. V jeho případě nebylo prokázáno

kvalifikované porušení zákonem stanovené konkrétní služební povinnosti, nemohl být proto pro propuštění splněn důvod uvedený v § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb. Uložení kázeňského trestu stěžovatel považuje za plně dostačující sankci. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaná se v písemném vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu uvedenými v napadeném rozsudku, zejména s odkazem na § 7 odst. 2 zák. č. 283/1991 Sb., dle kterého je policista i v době mimo službu povinen konat v souladu se svým postavením příslušníka policie. Pokud policista poruší služební přísahu zvláště závažným způsobem jednáním, které má zároveň znaky přestupku, může služební funkcionář rozhodnout o jeho propuštění bez ohledu na kázeňské potrestání policisty za spáchaný přestupek dle § 32 odst. 2 zák. č. 186/1992 Sb. Žalovaná proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Při přezkoumávání napadeného rozhodnutí vycházel Nejvyšší správní soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), tedy z toho, že se stěžovatel dopustil jednání uvedeného v napadeném rozhodnutí; stěžovatel v průběhu správního řízení tento zjištěný skutkový stav nezpochybnil. Stěžovatel nenapadl ani uložení kázeňského trestu, uvedl, že jej akceptuje. Sporným stěžovatel učinil zejména možnost uložení kázeňského trestu a propuštění za porušení služební přísahy za tentýž skutek.

Ustanovení § 32 zák. č. 186/1992 Sb. definuje kázeňský přestupek jako zaviněné porušení základních povinností policisty, případně jednání policisty, které má znaky přestupku dle zák. č. 200/1990 Sb. Za kázeňský přestupek je možno uložit kázeňský trest, dle § 33 zák. č. 186/1992 Sb., ve znění platném ke dni rozhodnutí správního orgánu, přichází v úvahu písemná důtka, snížení funkčního platu až o 15 % na dobu nejvýše tří měsíců, snížení hodnosti o jeden stupeň až na dobu jednoho roku, zákaz činnosti, propadnutí věci. Podle § 37 odst. 1 zák. č. 186/1992 Sb. kázeňský trest nelze uložit, byl-li policista za týž skutek již odsouzen soudem; byl-li kázeňský trest uložen dříve, zruší se s účinností ode dne uložení. Podle § 32 odst. 2 téhož zákona kázeňský trest nelze uložit, popřípadě vykonat, byl-li kázeňský trest prominut nebo vztahuje-li se na přestupek amnestie. Pravidla ukládání kázeňských trestů jsou uvedena v ustanovení § 34 zák. č. 186/1992 Sb., mimo jiné je zde upravena možnost či nepřipustnost společného uložení některých kázeňských trestů.

Služební přísaha je upravena v § 6 odst. 2 zák. č. 186/1992 Sb. a zní: "Slibuji, že budu čestným, statečným a ukázněným příslušníkem Policie ČR. Své síly a schopnosti vynaložím ve prospěch společnosti tak, abych chránil práva občanů, veřejný pořádek, bezpečnost a ústavní zřízení České republiky, a to i s nasazením vlastního života. Při plnění svých služebních povinností se budu vždy řídit Ústavou a zákony a v souladu s nimi i rozkazy a pokyny svých nadřízených. Tak přísahám."

V § 106 odst. 1 zákona č. 186/1992 Sb. je stanoveno, ve kterých případech policista může být propuštěn ze služebního poměru, mimo jiné podle písm. d), jestliže porušil služební přísahu nebo služební povinnost zvláště závažným způsobem, případně podle písm. e), když byl pravomocně odsouzen pro trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

K námitce stěžovatele týkající se nemožnosti kombinace propuštění ze služebního poměru dle § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb. a kázeňského potrestání dle § 35 téhož zákona Nejvyšší správní soud uvádí:

Uložením kárného trestu byl stěžovatel postižen za spáchání přestupku proti majetku, neboť jednání policisty, které má znaky přestupku se vyřizuje jako kázeňský přestupek (§ 32 odst. 2 zák. č. 182/1992 Sb.). Důvod potrestání za spáchání přestupku proti majetku nemá souvislost s postavením stěžovatele jakožto policisty, stěžovatel by byl za tento přestupek potrestán i pokud by nebyl policistou, vzhledem k existenci služebního poměru však byl druh trestu určen nikoli dle zákona č. 200/1990 Sb., ale dle služebního zákona č. 186/1992 Sb. Odcizením zboží porušil stěžovatel zákonem chráněný zájem na ochraně majetku, kárný trest byl uložen z tohoto důvodu.

K propuštění ze služebního poměru pak došlo pro porušení služební přísahy zvláště závažným způsobem. Tímto opatřením byl stěžovatel postižen již výhradně v souvislosti s jeho služebním poměrem policisty. Jestliže za drobnou krádež by byl jako řadový občan potrestán pouze trestem za spáchání přestupku, pak zákon č. 186/1992 Sb. dává možnost služebnímu funkcionáři zvážit, zda jednáním majícím znaky přestupku, jehož se policista dopustil, je natolik porušena služební přísaha, že není přípustné, aby nadále trval služební poměr tohoto policisty. Stěžovatel byl jakožto policista povinen dohlížet na dodržování zákonů a veřejného pořádku, jeho postavení vyžaduje velkou míru zodpovědnosti, uvědomění a kázně, a to i ve vypjatých a krajních situacích, což zdůrazňuje právě služební přísaha. U policisty, který sám úmyslně poruší zájem, na jehož dodržování má ve své funkci dohlížet, je důvěra v řádný výkon služby za každých podmínek podstatným způsobem narušena.

Z uvedeného vyplývá, že uložením kárného trestu a propuštěním ze služebního poměru za jeden skutek nebyla porušena zásada „ne bis in idem“, neboť stěžovatel svým jednáním porušil dva různé zájmy, tj. zájem na ochraně majetku a zájem na řádném výkonu služby policisty, dále je nutno konstatovat, že k porušení této zásady nemůže dojít, pokud by zákon souběh více postihů připouštěl. Zákon č. 186/1992 Sb. propuštění ze služebního poměru z důvodu porušení služební přísahy zvláště závažným způsobem nezahrnuje mezi kázeňské tresty, jako například zákon č. 218/2002 Sb. (služební zákon účinný od 1. 7. 2007 pro státní zaměstnance ve správních úřadech), v ustanovení § 37 zák. č. 186/1992 Sb., upravujícím pravidla pro ukládání kázeňských trestů není uvedena překážka uložení kázeňského trestu v případě, kdy je za jednání postižené kázeňským trestem příslušník Policie ČR zároveň propuštěn ze služebního poměru dle § 106 odst. 1 písm. d) citovaného zákona. Ze systematiky zákona č. 186/1992 Sb. jednoznačně vyplývá, že pro určité situace předpokládá kombinaci uložení kázeňského trestu a následného propuštění ze služebního poměru, nový zákon č. 361/2003 Sb. (účinný od 1. 1. 2006) již tento postup upravuje výslovně v § 42 odst. 1 písm. e).

Další námitky stěžovatele zpochybňují samotnou podstatu důvodu propuštění ze služebního poměru uvedenou v § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb. Stěžovatel ji považuje za nepřiměřenou například vzhledem k propuštění pro odsouzení

k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za spáchání trestného činu, dále namítá její nepřesné vymezení. Takto formulovaná námitka však nezpochybňuje právní posouzení provedené žalovanou, ale znění zákona. Správní orgán i soud je však při rozhodování zákonem vázán a je povinen respektovat jeho znění a aplikovat jej v souladu s odpovídajícími metodami právního výkladu. Pouze, dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu (článek 95 odst. 2 zák. č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR). Nejvyšší správní soud k uvedenému závěru nespěl, stěžovatel v žalobě ani kasační stížnosti neuvedl, s jakými ustanoveními ústavního pořádku je § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb. v rozporu.

V ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) zák. č. 186/1992 Sb. je jednoznačně uvedeno, že porušení služební přísahy zvláště závažným způsobem je důvodem k propuštění ze služebního poměru. Služební přísaha sama o sobě není konkrétní výčet jednání, je vyjádřením modelu chování a osobnosti policisty vyžadovaného pro řádný výkon služby. Je proto zřejmé, že nelze ani konkretizovat všechna jednání, kterými lze služební přísahu porušit, a uvést je v ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) citovaného zákona. Pokud je však služební přísaha formulována zákonem, není nepřipustné s jejím porušením spojit následek vzniku odpovědnosti za toto porušení. V dané věci správní orgán dospěl k rozhodnutí, že krádež v obchodním domě je zřejmým porušením slibu: „své síly a schopnosti vynaložím ve prospěch společnosti tak, abych chránil práva občanů, veřejný pořádek a bezpečnost a ústavní zřízení České republiky, a to i s nasazením vlastního života. Při plnění svých služebních povinností se budu vždy řídit Ústavou a zákony a v souladu s nimi i rozkazy a pokyny svých nadřízených“, s čímž Nejvyšší správní soud souhlasí. Stěžovatel jakožto policista dohlíží na dodržování zákonů a veřejného pořádku, takto má být veřejností vnímán. Jak je již uvedeno výše, jeho postavení vyžaduje velkou míru zodpovědnosti a uvědomění, právě složením služební přísahy při přijetí do služebního poměru si musí být vědom jejího obsahu, musí jej chápat a jednat v souladu s ním po celou dobu služebního poměru. Odvolává-li se stěžovatel na to, že důvod propuštění ze služebního poměru na základě porušení služební přísahy není přesně a jednoznačně vymezen, zakládá jeho námitka pochybnosti, zda si byl schopen vyložit závazky vyplývající ze služební přísahy.

Složení služební přísahy příslušníkem Policie ČR nelze považovat za jeden z formálních úkonů při nástupu do služebního poměru, její význam nelze bagatelizovat. Pokud policista po nástupu do služebního poměru odmítne složit služební přísahu, tedy neakceptuje její obsah, je to důvod pro skončení služebního poměru (§ 6 odst. 3 zák. č. 186/1992 Sb.). Vzhledem k tomuto ustanovení je proto logické, že ukončení služebního poměru je nutno zvážit i tehdy, je-li v minulosti přijatá služební přísaha příslušníkem Policie ČR závažným způsobem porušena.

Lze připustit, že služební přísaha má spíše morální nežli normativní charakter, zdůrazňuje nutnost dodržování jinak všeobecných povinností uložených všem občanům a povahových vlastností potřebných k řádnému výkonu služby policisty. Její význam však nelze snižovat, zákon č. 286/1992 Sb. klade na deklaraci služební přísahy policistou velký důraz, neboť odmítnutí jejího složení po nástupu do služebního poměru má za následek jeho ukončení.

K námitce stěžovatele, že za porušení služební přísahy nelze označit jednání, ke kterému došlo mimo službu, Nejvyšší správní soud poukazuje na v předchozích odstavcích podanou charakteristiku morálních požadavků a povinností policisty, k jejichž dodržování

se příslušník složením přísahy zavazuje. Jedná se o prohlášení týkající se obecného jednání policisty a jeho působení na společnost. Za použití metody logického výkladu je zřejmé, že slib „být čestným, statečným a ukázněným“ nemůže být omezen pouze na dobu výkonu služby. Vyjmenované vlastnosti charakterizují trvalou kvalitu osobnosti člověka, které nelze „pozbyt“ v době mimo službu. Povinnosti vztahující se pouze k výkonu služby jsou uvedeny v třetí větě přísahy (řídít se ústavou a zákony, v souladu s nimi i rozkazy a pokyny nadřízených). Nejvyšší správní soud již v minulosti vyslovil závěr, že pokud se příslušník ve služebním poměru dle zákona č. 186/1992 Sb. svým jednáním výrazně odchýlí od požadovaného chování, a to nejen při plnění služebních povinností, ale i v rámci běžného života, dopustí se zvláště závažného porušení služební přísahy (*rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2003, č. j. A 8/2003-32*).

Ze všech uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že námitky uvedené stěžovatelem v kasační stížnosti nebyly důvodné, proto postupoval dle § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. a kasační stížnost zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepožadoval, Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává. dle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 31. srpna 2005.

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu